

організацій, а також державних підприємств побоювання щодо вступу у правовідносини з будь-якими комерційними структурами, тим самим порушує стабільність господарського обігу, дискредитує підприємницьку діяльність.

Отже, фіктивне підприємництво є основним механізмом та передумовою вчинення корисливих злочинів, що мають підвищений ступінь небезпеки для фінансово-економічної системи держави. А існування фіктивних суб'єктів господарської діяльності становить реальну загрозу для економіки України.

Література

1. Музика О.С. Банкрутство та фіктивне банкрутство в умовах українського підприємництва. – К.: Оріон, 2001. – 198 с.
2. Вольнин Г.С. Преступления в сфере хозяйственной деятельности. – Киев, 1997. – 247 с.
3. Чернишов Н.В., Володько М.В., Хазін М.А. Кримінальне право України. – К.: Наукова думка, 1995. – 457 с.
4. Бухтіяров О.А. Фіктивні підприємства в Україні: причини виникнення і шляхи протидії / О.А. Бухтіяров, Т.Ю. Кручко // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – №5. – С. 379-382.
5. Мулявка Д.Г. До питання боротьби з фіктивними підприємствами в Україні / Д.Г. Мулявка // Фінансове право. – 2010. – №2(12). – С. 21.
6. Путренко А.М. Деякі питання протидії фіктивному підприємництву / А.М. Путренко // Фінансове право. – 2011. – №1(15). – С. 42.

УДК 343.982.4 (043.2)

Логвиненко А.О., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КРИМІНАЛІСТИЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ У СЛІДЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Розкриття й розслідування злочинів тією чи іншою мірою пов'язане з ідентифікацією. Незважаючи на досить широке використання ідентифікації, вчені-криміналісти дотепер не знайшли остаточного рішення щодо питань, що стосуються її поняття, змісту і значення.

Загальновідомо, що основоположником наукової теорії криміналістичної ідентифікації є видатний криміналіст С.М. Потапов, що розглядав ідентифікацію як метод і спеціальну методологію криміналістики. Він вказував, що ідентифікувати можна різні матеріальні предмети і явища, їхні роди й види, кількості і якості, ділянки простору й моменти часу, людську особистість у цілому і її окремі ознаки, фізичні властивості людини і її розумові здатності, її зовнішні дії й внутрішні

психічні акти [2, с. 4, 15].

Таким чином, криміналістична ідентифікація – це дослідження з метою встановлення тотожності (або відсутності такої) об'єкта матеріального світу шляхом зіставлення слідів-відображень із його відбитками чи фрагментів такого об'єкта, яке має значення для розслідування та попередження злочинів.

Практичне значення в криміналістичній ідентифікації має класифікація об'єктів на слідоутворюючі та слідосприймаючі (трасоутворювальні і трасосприймальні). Безперечно, повнота та якість відображення слідоутворюючого об'єкта на слідосприймаючому безпосередньо залежить від їх властивостей. Причому сліди як результати взаємодії можуть бути носіями інформації не про один, а про декілька об'єктів чи речовин, що брали участь в їх утворенні. Наприклад, у тексті, який виконано з використанням комп'ютера можна виділити наступні властивості, за якими можна провести ідентифікацію відповідних об'єктів: а) за способом друку; б) за конфігурацією знаків; в) за окремими дефектами друкуючого барабана чи головки – принтера, на якому його надруковано; г) за особливостями техніки клавіатурного почерку – особу, що його надрукувала (виконавця); д) за особливостями письмової мови – автора тексту. Крім того, можна провести ідентифікацію матеріалів: фарбників, паперу та ін.

Отже, сутність методу ідентифікації полягає в ототожненні:

1. Ознак зовнішньої будови одного твердого тіла чи певної групи такого роду об'єктів (трасоутворювальні об'єкти) за їх матеріально фіксованим відображенням (відбитком): на поверхні іншого твердого тіла (матеріальний трасосприймальний об'єкт), у структурі іншого твердого тіла (матеріальний трасосприймальний об'єкт), у свідомості (пам'яті) особистісного джерела (ідеальний трасосприймальний об'єкт).

2. Ознак зовнішності людини (трасоутворювальний об'єкт) за їх матеріально фіксованим відображенням (відбитком): у свідомості (пам'яті) особистісного джерела (ідеальний трасосприймаючий об'єкт), на інших носіях (матеріальні трасосприймаючі об'єкти), якими можуть бути фото-, рентгено- чи ультразвуковий або лазерний знімок, кіно-, відео- чи комп'ютерозапис, портрет, скульптурне зображення тощо [1, с. 215-221, 469-470].

Для встановлення або заперечення тотожності можуть використовуватися всі застосовувані в ході слідчого огляду прийоми дослідження, доступні слідчому в специфічних умовах його діяльності, у тому числі роздільне й порівняльне дослідження об'єктів ідентифікації. З метою порівняння можна застосовувати такі прийоми, як зіставлення, накладення, сполучення, якщо вони не спричиняють зміни досліджуваних об'єктів. Названі прийоми застосовуються експертами, але вони доступні й слідчому (оперативному працівникові).

Використання ідентифікаційних прийомів особами, що здійснюють розслідування, дозволяє:

а) виключити необґрунтоване призначення ідентифікаційних криміналістичних експертиз у випадках, коли питання про тотожність можуть вирішити самі особи, що проводять досудове розслідування;

б) активізувати використання довідково-ідентифікаційних картотек обліків в оперативних діях по виявленню й установленню об'єктів розшуку;

в) підвищити якість підготовки матеріалів для ідентифікаційних експертиз, коли їхнє призначення є необхідним.

Нерідко в ході огляду можна констатувати факт тотожності або його відсутності шляхом елементарного порівняння, коли тотожність (або його відсутність) очевидно лежить на поверхні. Так, порівнянням сліду, що відтворює форму знаряддя, зі знаряддям, вилученим у певної особи, слідчий може дійти висновку, що слід утворений даним знаряддям. Слідчий може порівняти сліди протектора з покриттями транспортних засобів з метою встановлення їхньої тотожності або розходження. Коли ж тотожність слідів передбачається й для її встановлення потрібні спеціальні дослідження, слідчий призначає експертизу. Установлення конкретного ідентифікаційного факту дозволяє слідчому негайно й правильно організувати роботу з виявлення злочинця. Результати проведеного слідчим порівняльного дослідження нерідко служать підставою для висування слідчих версій і застосування тих або інших дій по їхній перевірці. Аналіз практики переконливо показує, що ідентифікаційні дії слідчого, зроблені в ході розслідування, сприяють швидкому розкриттю злочину. Такі дії слідчого й становлять суть слідчої форми ідентифікації.

З викладеного можна зробити висновок, що криміналістична ідентифікація виконує одне з важливіших завдань в науці криміналістиці та практиці розслідування злочинів, вона допомагає встановлювати конкретні події злочину та осіб, причетних до нього, розшукувати та розпізнавати будь-які об'єкти злочинного діяння.

Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу створює необхідність у дослідженні все нових об'єктів, забезпечує можливість їхньої ідентифікації безпосередньо слідчим, а тому коло ідентифікаційних дій слідчого буде розширюватися.

Література

1. Кириченко А.А. Основы судебной микрообъектологии: монография / А.А. Кириченко. – Х.: Основа, 1998. – 1220 с.
2. Потапов С.М. Введение в криминалистику / С.М. Потапов. – М.: РИО ВЮА КА, 1946. – 24 с.